

ตัวอย่างการสอนค่ามโนธรรมจากวิชาต่าง ๆ

ก่อนที่จะยกตัวอย่างการสอนทั้ง ๓ ระดับในวิชาต่างๆ ก็ควรจะเข้าใจกับ
ปัญหาซึ่งผู้สอนมักลงสัยกันบ่อย ๆ ว่า เราจะแน่ใจได้อย่างไรว่าได้สอนครบถ้วนการทั้ง ๓ ระดับ
แล้ว เช่น ถ้านักเรียนจะต้องจำกัดสาเหตุที่ทำให้เกิดสภาวะโลกร้อนที่ ๒ หรือ ผลกระทบการเสีย¹
กรุงศรีอยุธยา เหล่านี้เป็นจุดอยู่ในชั้นใด เรื่องราวนื้อหาข้อเท็จจริง (Facts) หรือ ชั้น Concepts
หรือ ชั้น ค่ามโนธรรม (Value)

เป็นเรื่องจริงที่ว่าซ่องว่างระหว่างเมื่อหาแต่ละวิชา และวิธีสอนที่ครูได้รับการ
ฝึกอบรมมาทำให้เป็นเรื่องยากที่จะสอนวิธีทั้ง ๓ ระดับได้ ในการวิเคราะห์การสอน ๓ ระดับ นี่จึง
ต้องกฎที่ว่า นักเรียน เข้าใจ เมื่อหาที่ครูสอนอย่างไรโดยไม่คำนึงถึงวิธีสอน (Method of teaching)
ว่า นักเรียนได้รับการสอนมาอย่างไร เช่น โดยการสอนแบบอุปมา (Inductive) การบรรยาย
(Lecture) การแสดงบทบาท (Role Playing) การสมมติสถานการณ์ (Simulation) การ
เล่นเกมส์ (Gaming) หรือแม้แต่การสอนวิธีสืบสวนสอบสวน (Inquiry) เป็นต้น แต่ถ้านักเรียน
มีความรู้สึกว่า เขาเรียนเกี่ยวกับเมื่อหาเรื่องราвл้วนไปส่วนหนึ่ง ก็เป็นชั้นที่ ๑ ระดับเมื่อหา เช่น
วิชาวิทยาศาสตร์หรือคณิตศาสตร์ ถ้านักเรียนเรียนรู้สูตร เช่น $E_2 = mc^2$ ก็จัดอยู่ในระดับนี้แต่ถ้านักเรียน
รู้จักการใช้สูตร เช่น ใจความคือ เมื่อระหว่างสูตรและหน้าที่หรือเขารู้สึกว่า เข้าใจสิ่งสามารถนำไป
ปฏิบัติได้ ถ้าเป็นอย่างนั้น ก็จัดอยู่ในชั้น Concepts และถ้านักเรียนสามารถนำวิชาที่เขาเรียนมา
ประยุกต์ใช้กับชีวิตของเข้าได้ หรือ ช่วยในการนิ่ำมาศึกษาความเกี่ยวข้องค่ามโนธรรมตามชั้นตอน
ได้แม่นเพียง ๒ ใน ๒ อย่างก็ถือว่าเข้าได้บรรลุถึงชั้นค่ามโนธรรมได้เหมือนกัน (เกณฑ์ค่ามโนธรรม คือ การเชือก
ลิ้งโดยย่างเสรี-มีหลายตัวเลือก-ผ่านการพิจารณา-เหตุคุณลิ้งที่เลือก-ปฏิบัติตามลิ้งที่เลือก-ยืนยันไม่เปลี่ยน
แปลง-ปฏิบัติเข้ากันเป็นนิจ)

สอนขั้นเนื้อหา

๑. เล่าเนื้อเรื่องและท่องบทกลอนในเนื้อเรื่องพระอภัยมณีได้
๒. บอกชื่อผู้แต่งหนังสือพระอภัยมณีจากต้อง
๓. วิเคราะห์ระยะเวลาที่แต่งหนังสือพระอภัยมณีได้
๔. วิจารณ์เบื้องหลังของผู้เขียนหนังสือเล่มนี้ได้
๕. เขียนแบบฟันทักษณ์ของหนังสือได้

ขั้น concepts

๑. เรื่องพระอภัยมณี (หรือกลอนบทนี้) กล่าวถึงอะไร
๒. อภิปรายถึงสุนทรีย์ ผู้แต่งเรื่องนี้
๓. นักเรียนจะเปรียบเทียบโคลงและกลอนได้อย่างไร
๔. สุนทรีย์มีแนวคิดเกี่ยวกับสมัยนั้นว่าอย่างไร
เข้าใจเรื่องราวในสมัยนั้นว่าอย่างไร

ขั้น ค่ามิยม

๑. ให้นักเรียนเขียนกลอนในหัวข้อ "การเลือกคน" "ความรักของพ่อ-แม่"
๒. ให้นักเรียนเปรียบเทียบใจของคนกับลิงอินอกเหนื้อจากเดาวลัย
๓. อะไรเป็นสิ่งสำคัญที่สุดสำหรับนักเรียนในการดำรงชีวิต
๔. นักเรียนเคยพบคน "หลอกลวง" "คนคดโกง" บ้างไหมในชีวิต
๕. นักเรียนจะหลีกเลี่ยงคนเหล่านี้ได้โดยวิธีการใด
๖. นักเรียนต้องอะไรเป็นหลักในการเลือกคน
๗. ถ้ามีคนสองคนที่นักเรียนรู้สักมีอุปนิสัยแตกต่างกัน นักเรียนจะใช้หลักอะไรในการตัดสินใจเลือกคน

ครูที่สอนวิชาต่างๆจะมีวิธีสอนอย่างไร เช่น วิชา วรรณคดี คณิต วิทยาศาสตร์
สังคมศาสตร์ พลานามัย หรือกลุ่มวิชาอื่นๆ ในหลักสูตร

หัวข้อการสอนคำนิยมในวิชาต่างๆ

วิชาภาษาไทย

(วรรณคดี)

เรื่อง พระอภัยมณี ตอนพระฤๅษีช่วยสุคลสารีบันมารจากเหว

ปัจ เศียรทั้งหงส์ เหง่งรัง เวงแวง

สะตุ้งแล้ว เทลียวแลชะแห้งหา

เห็นโยศีรุ่งพุ่งออกมา

ประคงพายืนไปจนบนบรรพต

แล้วสอนว่า อ่าย่า ไว้ใจมนุษย์

มันแสนสุคลสิกล้า เทสือกำหนด

ยัน เก้าร้อยพัน เกี่ยวที่ เสี้ยวลอด

กิน่คด เทเมือนหนึ่ง ในน้ำใจคน

มนุษย์นี้ที่รกรอบบ้านสถาน

ปิคามารดารัก เห็นมาก เป็นผล

ที่สิงห์บึงฟังได้แต่ก้ายตน

เกิด เป็นคนควรศึก เห็นจึงเจรจา

เห็นใจรกรักมีเมืองซังซังตอบ

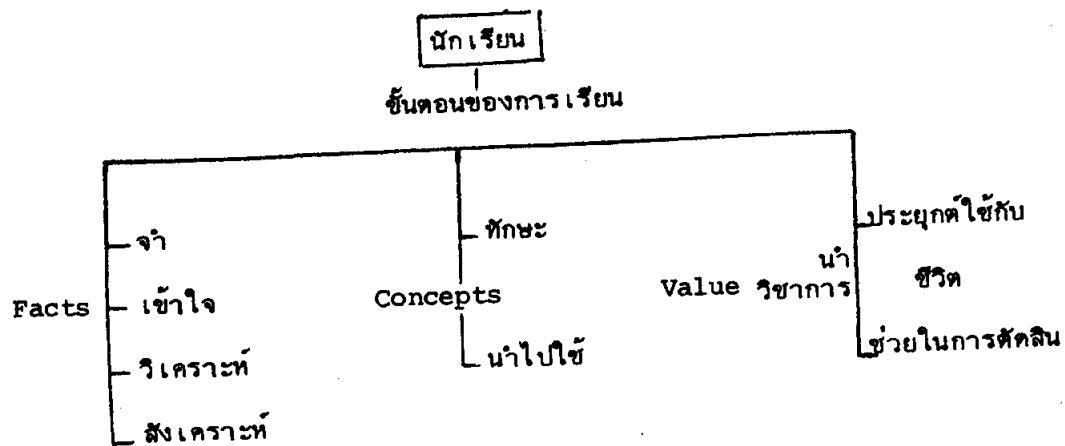
ให้ร้อง kobศึกอ่านนะท่านหนา

รู้สึ่งได้มีสู้รู้วิชา

รู้รักษาศิรรอค เป็นยอดดี

สรุป จงทราบว่าการสอนครบทั้ง ๓ ระดับ หรือไม่ ดูได้จาก

- ๑ เรียนแล้วจำได้
- ๒ นำไปใช้ได้ เช้าใจ
- ๓ ช่วยในการตัดสินใจในการทำงานเชิงคิด

วิชาหน้าที่พลเมือง เรื่องรัฐธรรมนูญ

ครุจะใช้ชีวิสสอนอย่างไรก็ได้ที่ให้นักเรียนสามารถบรรลุความมุ่งหมายที่วางไว้และตอบคำถามต่างๆ ในข้อเนื้อหาดังตัวอย่างต่อไปนี้ได้

ข้อเนื้อหา

- ๑ รัฐธรรมนูญคืออะไร
- ๒ ไทยได้รับรัฐธรรมนูญมาจากใคร เมื่อไร
- ๓ รัฐธรรมนูญแตกต่างจากศิ่วบทกฎหมายแต่ละข้ออย่างไร
- ๔ ใครเป็นปีศาจของนิติศาสตร์
- ๕ รัฐธรรมนูญให้อำนาจอะไรแก่รัฐบาล
- ๖ จงอธิบายถึงอำนาจหน้าที่ของฝ่าย บริหาร, นิติบัญญัติ และตุลาการ

ที่น Concepts

- ๑ ในปัจจุบันมีเหตุการณ์อะไรบ้าง กี่วันกับเสรีภาพที่เกี่ยวพันกับสิทธิมนุษยชน
- ๒ อะไรเป็นสาเหตุของการก่อความไม่สงบ การจลาจล แต่ละครั้ง
- ๓ เปรียบเทียบระบบการปกครองของไทยแบบรัฐสภา กับ ระบบรัฐสภา ของประเทศอื่น เช่น อังกฤษ, อเมริกา, อินเดีย, ฝรั่งเศสฯ ฯ อะไรเป็นผลดี และ ผลเสีย ของการปกครองแต่ละรูปแบบ

ข้อค้านิยม

- ๑ ถ้าท่านเป็นคนหนึ่งที่มีสิทธิในการออกเสียงในการประชุมผู้แทนราษฎร ท่านจะออกเสียงการให้ขึ้นค่าน้ำ ค่าไฟ หรือไม่ เพราจะอะไร
- ๒ ผู้ปกครองหรือภูติของท่านเป็นพ่อค้าบังไน ท่านศึกษา พ่อค้า จะช่วยเหลือราษฎรได้อย่างไร และถ้าท่านเป็นพ่อค้าท่านจะทำอย่างไร
- ๓ ถ้าครอบครัวของท่านทำกิจการค้าอยู่แล้ว สิ่งที่ท่านศึกว่าควรจะทำ ได้ กระทำบังหรือไม่ เพราจะเหตุใด

- ๔ จงเปรียบเทียบวิธีทางการเมืองกับการตัดสินใจภายในครอบครัวท่าน
- ๕ ท่านทำหน้าที่อะไรในครอบครัว
- ๖ ถ้าท่านต้องการ จะเปลี่ยนแปลงบางอย่างในสังคมของเราหรือในโรงเรียน
ท่านจะมีหนทางอย่างไรบ้าง ท่านเคยพยายามด้วยวิธีเหล่านั้นไหม
(วิธีเหล่านั้นถ้านักเรียนศึกไม่ออก) ครูอาจใช้วิธีสอนแบบลุมพินีสถานการณ์
แล้วยกปัญหาให้นักเรียนศึกแก้ไข เช่น ห้องน้ำของโรงเรียนสกปรก ถ้านักเรียน
อยากรู้ให้ห้องน้ำสะอาด นักเรียนจะมีวิธีแก้ปัญหาอย่างไร หรือ นักเรียนมีความ
รู้สึกว่าครูไม่ได้อ่านใจให้ถูก เนื่องจากเรียนในห้องเรียน นักเรียนจะทำอย่างไร?
- ๗ เสริมภาพอย่างหนึ่งในรัฐธรรมนูญ คือ เสริมภาพ ในการพูด ท่านเคยใช้เสริมภาพ
ในเรื่องนี้อย่างไรบ้าง

วิชาประวัติศาสตร์ไทย

เนื้อหา การเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ ๒

วิธีสอน (ครูใช้ตามความถนัดและเหมาะสมกับนักเรียน)

ข้อเนื้อหา

- ๑ สาเหตุของการเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ ๒ ดีอะไร
- ๒ ชื่อพระเจ้าแผ่นดินที่ปกครองกรุงศรีอยุธยาล้มยันนั้นคือใคร
- ๓ ยกตัวอย่างการต่อสู้ครั้งสุดท้ายที่เกิดขึ้นมา ๑ ครั้ง

ข้อ Concepts

- ๑ จงอภิปรายถึงบทบาทของพระมหาภัตtri
- ๒ จงเปรียบเทียบการจลาจลและลงคุณ มีอะไรที่เหมือนกันและแตกต่างกัน
เท่าที่ท่านค้นพบจะอธิบาย
- ๓ มีมาตรการป้องกันการลงคุณได้อย่างไรบ้าง
มีกฎหมายอะไรที่ท่านพอจะเสนอแนะแนวคิด เพื่อป้องกันการลงคุณ
และความชัดเจนระหว่างคนในสังคม ระหว่างชาติ

ขั้นค่ามิยม

- ๔ ในภาวะของความชุลมุนรุ่นวาย ถ้าท่านอยู่ในลักษณะนั้นจะเลือกปฏิบัติ การอย่างไร (ไปเข้าช้างพม่า หนีออกจากพะราชาตาก, ซ่อนตัวซ่องสูน ผู้คน, ทำมาหากินปกติ แล้วแต่สภาพเหตุการณ์,) ให้เห็นผล
- ๕ ถ้าท่านจะเป็นต้องอยู่ข้างหนึ่งข้างใด ระหว่างการไปเข้ากับพม่า และหนีออกจากพะราชาตาก ท่านจะเลือกฝ่ายใด
- ๖ ถ้าท่านไม่ชอบหรือไม่เห็นด้วยตามข้อ ๔ ท่านจะทำอย่างไร
- ๗ ท่านเคยศึก เรียน หรือ (อยากรู้) ทำอะไรบ้าง เกี่ยวกับการต่อต้านสังคม
- ๘ ในสถานการณ์อย่างไรที่ท่านศึก ว่า ท่านสามารถจะช่วยคนได้
- ๙ สิ่งมีชีวิตชนิดใดที่ท่านสามารถช่วยได้โดยปราศจากความรู้สึกใด ๆ หึ้งสิ่น
- ๑๐ ถ้าท่านรู้ว่าจะมีคนmany่าท่าน ท่านจะทำอย่างไร

วิชาสังคมศึกษา สังคมศึกษา

เนื้อเรื่อง เรื่องชนกลุ่มน้อยในประเทศไทย

วิธีสอน

ขั้นเนื้อหา

- ๑. มีชนกลุ่มน้อยที่พำภกในประเทศไทย มีชนอะไรบ้าง อาศัยที่ใด และมีความเป็นอย่างไร
- ๒. รัฐบาลมีนโยบายอย่างไรต่อชนชนพวงนี้
- ๓. มีปัญหา gìทางงานของคนเหล่านี้หรือไม่ อย่างไร มากน้อยแค่ไหน กี่เปอร์เซ็นต์

ขั้น Concepts

- ๑. ชาวเขาและชาวจีน มีอะไรแตกต่างกันอย่างไรเห็นได้ชัด
- ๒. ทำไมชาวเขาจึงนิยมปลูกผักในขณะที่ชาวจีนนิยมการค้าขาย
- ๓. เปรียบเทียบอุปนิสัยระหว่างชาวจีนและชาวไทย
- ๔. จงนออกข้อแตกต่างของการเข้ามาตั้งถิ่นฐานในประเทศไทยระดับเรื่องแรกของชาวจีน และชาวไทยอุรุฯ
- ๕. เทศมลที่ต้องมีการส่งเสริมสนับสนุนหรือพัฒนาชาวเขา

ขั้นค่ามิยม

- ๑. ท่านคิดว่ารัฐบาลมีนโยบาย เอาใจชนกลุ่มน้อย หรือไม่ในการที่มีแผนการพัฒนาช่วยเหลือ ระยะยาวและทุ่มเทเงินเป็นจำนวนมากในการพัฒนาและส่งเสริมความท่องเที่ยว
- ๒. ถ้าท่านเป็นคนหนึ่งที่มีส่วนรับผิดชอบในรัฐบาลท่านจะศึกษาใจอย่างไรเกี่ยวกับชาวเขา

๓. จัดกิจกรรมให้นักเรียน เช่น

- สมมติสถานการณ์ และให้นักเรียนเลือกว่าชอบอันดับไหนที่สุดและรองลงมา
- แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อยให้เหลือกลุ่มละภาระผิดกันโดยจำกัดเวลาให้พอดีควรจะได้สังเกตการเปลี่ยนแปลงแนวคิดของแต่ละคน

รายการสถานการณ์ที่ควรกระทำ เช่น

- ออกไปสำรวจภัยนักลังค์สังคมส่งเคราะห์ ตามถึงการศึกษาที่จะรับคนเข้ามาปรับการช่วยเหลือในกรุงเทพฯ
- สำรวจภัยเพื่อนนักเรียนร่วมห้อง หรือเพื่อน ๆ ในโรงเรียนที่เป็นชาวจีน, มุสลิม,
หรือชาวยา (ภารี) ว่า เข้าอาศัยที่ไหน
เป็นเจ้าของที่ดินที่อยู่อาศัยหรือเปล่า
ถ้าไม่มีที่ดินเป็นของตนเอง ทำอย่างไร (เช่า, สงเคราะห์ฯฯ)
- ไปที่สาธารณะสุขหรือโรงพยาบาล สังเกตกลุ่มน้ำที่เข้ามาปรับการรักษา ถ้าได้โอกาสให้สำรวจภัย
- ไปเยี่ยมโรงเรียนศึกษาสังเคราะห์
- หาข่าวหนังสือพิมพ์เกี่ยวกับปัญหาเกี่ยวกับชนกลุ่มน้อยเพื่อเป็นข้อมูลในการสนทนา

๔. ถ้าทำนส่วนการเลือกเพื่อนบ้านได้ ทำนั้นจะเลือกใครก่อนหลังตามลำดับในจำนวนคนเหล่านี้ หรือ

- ก. ชาว夷
- ข. คนจีน
- ค. คนไทยมุสลิม
- ง. คนเชื้อราพยพ
- จ. คนเวียดนามอพยพ
- ฉ. คนมองุ

เลือกแล้วเชิญว่า ทำไม่ถึงเลือกอย่างนั้น

๔. ถ้ามีครั้งใดครั้งหนึ่งท่านว่า "เขามาในเชื่อว่าการที่มีชาวต่างชาติอยู่ในประเทศไทยจะเป็นปัญหาอะไร" ท่านจะโต้ตอบเขาว่าอย่างไร
๖. ประกวต จ.ม. เขียนถึงนายกรัฐมนตรีอกรความเห็นเสนอแนะของนักเรียนเกี่ยวกับชนกลุ่มน้อยในประเทศไทยว่าควรจะทำอย่างไร

วิชาคณิตศาสตร์

เกี่ยวกับวิชาคณิตศาสตร์ครูก็สามารถจะสอนผึ้งระดับค่านิยมได้ ทั้งนี้แล้วแต่ความคิด
และของโจทย์ ในที่นี้จะยกปัญหาของวิชาเลขคณิต คือ^๑
ปัญหา นายสุมนชาติ ซื้อห้องเก่าปี ๒๕๑๐ ไว้ขายในราคารืนละ ๑,๑๐๐ บาท เขาเสียค่าซ่อม
แซมอีกหกประมาณรืนละ ๔๐๐ บาท ปี ๒๕๑๗ เขายังคงขายห้องในราคารืนละ ๑,๖๐๐ บาท
นายสุมนชาติขาดทุนหรือได้กำไรส่วนละกี่เปอร์เซ็นต์

ขั้นค่านิยม

๑. ถ้านักเรียนเป็นพ่อค้าขายของมีค่าหนิน นักเรียนจะบวกกันพร่องนั้นแก่ผู้ซื้อ
หรือไม่ ถ้าบวก ๑ ในสถานการณ์ใด จะบวกเมื่อผู้ซื้อตามขั้นก่อนหรือไม่ต้องตามกับอก
๒. ท่านจะลดราคาให้พิเศษกับคนที่มีฐานะยากจนหรือไม่
๓. ถ้าท่านจะขายของอุ่นใจที่ทำมัจจะทำอย่างไร

วิชาคณิตศาสตร์นักเรียนจะสอดแทรกกระดับค่านิยมลงไปในปัญหาโจทย์แล้ว ครูก็สามารถ
จะนำปัญหาในชีวิตประจำวันไปประยุกต์เข้ากับเนื้อเรื่องที่เรียน เช่น การบวก ลบ คูณ หาร ครุยวาน
ฟังปัญหาเกี่ยวกับนักเรียนว่า :-

ปัญหา

ค.ญ. ในเดย์ ลังครัวทุกสปดาห์ ๆ ละ ๑ ชั่วโมง ช่วยคุณแม่ล้างจานวันละ ๑๔ นาที ทุกเย็น ทำความสะอาดห้องนอนทุกสปดาห์ ๆ ละ ๓๐ นาที ตามว่า ค.ญ. ในเดย์ใช้เวลาสปดาห์ละ กี่ชั่วโมงในการช่วยงานบ้าน

ข้อคิดเห็น

ผู้สอนอาจจะน้ำเป็นปัญหาที่เกี่ยวโยงกับมาถามเพื่อคุณแม่คิด การศักสินใจของนักเรียนแต่ละคนว่า แก้มีอะไรเป็นเกตุ ครุครูจะสอบถามแทรกอะไรลงไปบ้าง เช่น

๑. นักเรียนคิดว่า ค.ญ. ในเดย์ควรได้รับค่าตอบแทนในการช่วยงานบ้านของเขา หรือไม่ ถ้าควรได้รับควรได้ส่วนที่ทำอะไร ถ้าไม่ควรได้รับ มีเหตุผลอะไร
๒. ถ้าคุณพ่อคุณแม่ ค.ญ. ในเดย์ จ่ายเงินให้ ค.ญ. ในเดย์ค่าทำงานบ้าน ดังนั้น ค.ญ. ในเดย์ควรจะช่วยคุณพ่อคุณแม่จ่ายค่าอาหาร, เสื้อผ้า หรือไม่ นักเรียนทุกคนเคยคิดเชิงเรื่องนี้หรือไม่
๓. ถ้าบ้านนักเรียนจ้างคนมาทำงานบ้าน นักเรียนมีรึซึ่งช่วยคุณพ่อคุณแม่ทำอะไรได้บ้าง
๔. งานบ้านบางอย่างนักเรียนคิดว่าทำง่ายหรือยาก สำหรับนักเรียน

ปัญหา เรื่องการศักสินใจซื้อของ นักเรียนทุกคนสามารถดำเนินไปใช้ได้กับชีวิตประจำวัน ครุครูยกปัญหาง่าย ๆ มาให้เพิ่มเติมกับบทเรียน เช่น เรื่องการศึกษาส่วน

ปัญหา ให้นักเรียนถูราคากเครื่องคิ่มต่อไปนี้

	ชนิดเครื่องคิ่ม	ราคา
Coke	ชากาไฟญี่ปุ่น ๖ แก้วเล็ก	๘.๔๐ บาท
	ชากาเล็ก ๒ แก้วเล็ก	๗.๐๐ บาท

ชนิดเครื่องดื่ม		ราคา
pepsi	ขวดใหญ่ ๖ แก้วเล็ก	๗.๔๐ บาท
	ขวดเล็ก ๒ แก้วเล็ก	๓.๐๐ บาท
milk	ช่องหนึ่ง ๒ แก้ว	๒.๔๐ บาท

ระดับเนื้อหา

๑. นักเรียนกี่คนในห้องเรียนชอบดื่ม โโคโคอาคล่า
เป็นชี๊ด
นน
๒. มีนักเรียนกี่คนไม่ดื่มน้ำอัดลมและน้ำอัดลม
๓. มีนักเรียนกี่คนพยายามละสมสูบ ถ้ามีการละสมนักเรียนจะให้เหตุผลการไม่
ดื่มน้ำอัดลมด้วย
๔. ขณะที่นักเรียนตัดสินใจซื้อของ นักเรียนใช้อะไรเป็นเกณฑ์
จะซื้อน้ำอัดลมด้วยความล้าภัยมากที่สุด เป็น อันดับ ๑

มาก	"	๒
น้อย	"	๑
น้อยมาก	"	๔

- ก. ราคา
ข. ยี่ห้อ
ค. ชื่อเพราะดูก่อนพ่อคุณแม่ปิยม
ง. ชื่อเพราะเพื่อน ๆ ชอบ
๕. ถ้ามีการแลกเปลี่ยนฝ่าจากขวดเครื่องดื่มกับเครื่องเล่น นักเรียนจะรึ่งคันชื่อ
เครื่องดื่มเพื่อละสมจุกฝ่าขาดหรือไม่

หมายเหตุ ในวิชาคณิตศาสตร์นักเรียนจะต้องให้ความรู้ในเรื่องแก็ซมูท้าแล้ว ครุภารตั้งแผนงานให้
นักเรียนทำเป็นระยะๆ เช่น

- ให้นักเรียนเขียนแผนการใช้เงินแต่ละสปีด, เดือน, ปี
- ให้นักเรียนวางแผนการใช้เวลา หรือเขียนบันทึกว่าแต่ละวันเขาใช้เวลาทำอะไรบ้าง
แล้วครุภารต้องตรวจสอบค่านิยมลงไปในกระดาษ เช่น

  ๑. นักเรียนอนันต์จะซื้อโน้ม ศักดิ์เป็นเบอร์เซ็นต์
  ๒. นักเรียนศินวันจะซื้อโน้ม ศักดิ์เป็นเบอร์เซ็นต์
  ๓. นักเรียนทำงานคนเดียวนานเท่าไร
  ๔. นักเรียนทำงานเพื่อตนเอง (งานส่วนตัว) นานเท่าไร
  ๕. นักเรียนทำเพื่อประโยชน์ของผู้อื่น (เช่น ชุมชน, ชุมชน, เพื่อน ๆ, ครู-อาจารย์
คนอื่น ๆ) โดยเฉลี่ยสปีดจะเป็นเบอร์เซ็นต์
  ๖. นักเรียนปล่อยเวลาให้ล่วงเลยไปโดยไร้ประโยชน์วันจะซื้อโน้ม กี่นาที
ถ้าเฉลี่ยต่อสปีด เดือน ปี เป็นจำนวนเท่าไร (เมื่อนักเรียนตอบแล้วครุภารตจะ
ให้นักเรียนศึกษาไป)

นักเรียนควรใช้เวลาอย่างไร (ระวังครุภารตแสดงความคิดเห็นนำให้นักเรียนศึกษา
แต่ไม่ควรใช้รีซิสสั่งสอนหรือบอกกฎหมายโดยที่นักเรียนไม่เห็นด้วย มีฉะนั้นแล้วการสอนจะเป็นค่านิยม
จะไม่มีผลอะไรเลย)

วิชาศิลป์

เนื้อหา: เรื่อง กัญชงนิวัตัน

หัวเนื้อหา

๑. กัญชงนิวัตันมีกี่ช้อน
๒. เก็บชิ้นเมื่อไร

๑. ข้อที่ ๑ จากกฎของนิวตันมีใจความว่าอะไร
๒. กฎข้อใดของนิวตันที่พัฒนามาไปแล้ว

ขั้น Concepts

๑. แสดงการทดลองในห้องทดลองถึงกฎของนิวตันที่นักเรียนปฏิบัติได้
๒. กฎของนิวตันช่วยให้การศึกประดิษฐ์สิ่งต่าง ๆ ในปัจจุบันอย่างไรบ้าง
๓. จงอธิบายความพยายามในการประดิษฐ์สิ่งที่เป็นประโยชน์โดยใช้กฎของนิวตันเข้ามา
๔. อธิบายประโยชน์กฎของนิวตันในการยิงจรวดไปสู่ดวงจันทร์

ขั้นค้นนิยม

๑. กฎต่าง ๆ เหล่านี้นักเรียนนำมาใช้กับชีวิตประจำวันอย่างไรบ้าง
๒. กฎข้อหนึ่งของนิวตันบอกว่า "Every action has an equal and opposite reaction." นักเรียนสามารถนำกฎข้อนี้ใช้กับการศึกษาสัมพันธ์กับคนอื่นได้ไหม และกฎข้อนี้ให้ข้อแนะนำที่นักเรียนนำไปใช้กับชีวิตประจำวันอย่างไรบ้าง

วิชาคหกรรมศาสตร์

เนื้อหา เรื่องอาหาร

ขั้นเนื้อหา

๑. ร่างกายต้องการอาหารจำพวกใดบ้าง
๒. เราจะพบวิตามินอะไรในผัก ผลไม้เหล่านี้บ้าง เช่น ผักบุ้ง, ผักชี, ผักทอง, แครอฟต์, ตัวผักกาด

๗. นักเรียนบอกความต้องการครัวโน้ตใช้เครื่องของเต็ก ๑๐ ชิบ ว่าต้องการเป็นจำนวนเท่าใด
๘. มีคนที่ประเทศไทยในโลกที่มักขาดอาหาร ในประเทศไทยมีคนเป็นโรคขาดอาหารหรือไม่

ขั้น Concepts

๙. จงวางแผนการเตรียมอาหารที่มีคุณค่าและสปชาทให้ครบครันนักเรียนที่มีคนมาก คน เต็ก ๒ คน
๑๐. ทำใบคนจึงเป็นโรคขาดอาหารทั้ง ๆ ที่เรามีเทคโนโลยีศึกษา
๑๑. การมีประชากรเพื่อย่างรวดเร็วเกี่ยวข้องกับปัญหาการขาดอาหารหรือไม่ จงอธิบาย
๑๒. ปัญหาอะไรที่ผู้ซื้อประสบในการซื้ออาหาร

ขั้นค่าณิยม

- อาจแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มช่วยกันตอบปัญหา
- หรือสอนวิธีแสดงบทบาท
- หรือถามนักเรียนทั้งห้อง

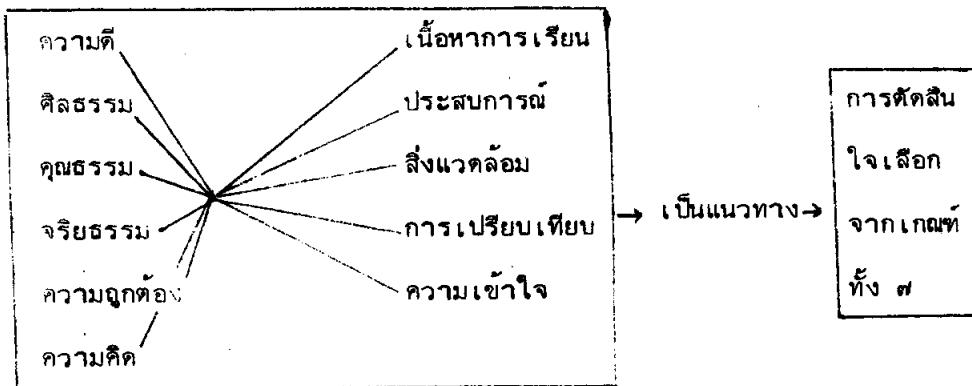
ปัญหา :-

๑. นักเรียนชอบอาหารชนิดใหมากที่สุด (ก๋วยเตี๋ยว, ข้าวมัน, ข้าวแกง, ลูกชิ้น, สเต็ก, ฯลฯ)
๒. อาหารชนิดใดเหมาะสมกับนักเรียน ๆ ศึกว่าอย่างไร
๓. นักเรียนไปปรับประทานอาหารนอกบ้านสปชาทหลังกีคริสต์ เดือนละกีครั้ง, ปีละกีครั้ง, ไม่เคยไปเลย ฯลฯ) จำนวนนักเรียนในห้องว่ามีกี่คน
๔. นักเรียนกี่คนที่ดื่มน้ำอัดลมทุกวัน

๔. นักเรียนกี่คนไม่รับประทานอาหารเข้า
๕. นักเรียนกี่คนไม่ได้รับประทานผลไม้สดเลยใน ๘ สัปดาห์
๖. จำนวนชนิดของอาหารที่นักเรียนปูจุ่งได้ด้วยความภาคภูมิใจ

การแสวงบทบาท ครูตัดให้นักเรียนเป็นพ่อค้า แม่ค้า ผู้ซื้อหรือขายอาหาร เงิน และกฎหมายของการเล่น เพื่อครุจะได้สังเกตว่านักเรียนใช้เงินอย่างไร เลือกซื้ออาหารอะไร การศักลินใจ ของนักเรียนเป็นอย่างไร เพื่อจะได้รีบแจ้งจากเนื้อหาที่เรียนมาให้นักเรียนเกิด ความคิด (Concepts) ขึ้นเอง และจะได้ช่วยนักเรียนศักลินใจ

คำนิยม : →

วิชาศิลปะ

เรื่อง จิตกรรม (การวาดภาพ)

ขั้นเนื้อหา

๑. บอกสีอุ่น สีร้อน แม่สี ได้
๒. รู้จักภาพวิว ภาพเหมือน ภาพสเก็ต
๓. เตรียมผ้าใบสำหรับวาดภาพ ตึงผ้าใบ

๔. เปรียบเทียบภาพที่มีความหมายสม ภาพที่ซึ้งแต่ง
๕. การวัดที่ทำให้มองเห็นเป็นภาพสามมิติ

๑๖๓

๘ Concepts

๑. เชียนภาพหรือระบบสื่อภาพของจริงได้
๒. แสดงให้เห็นว่าแสงและเงาใช้ให้สัมพันธ์กันอย่างไรในภาพวาด
๓. อะไรเป็นจุดมุ่งหมายของการวาดภาพสามมิติ (ภาพที่มีล่วงกว้าง-ยาว-สูง)

ข้อค้านิยม

๑. ถ้านักเรียนวาดภาพเป็น นักเรียนจะขาดภาพอะไร และในภาพของนักเรียน ๆ ต้องการสื่อความหมายอย่างไร
๒. นักเรียนชอบล้ออะไรมากที่สุด
๓. ถ้ามีภาพเหล่านี้นักเรียนลองเลือกภาพที่นักเรียนอยากรู้ความมากที่สุดพร้อมกับให้เหตุผล
  - ก. ภาพคนเหมือน
  - ข. ภาพ abstract
  - ค. ภาพสิ่งมีชีวิต เช่น สัตว์ มนุษย์ แมว ม้า ฯลฯ
  - ง. ภาพการ์ตูน
  - จ. ภาพวิว
๔. ภาพที่แสดงถึงสิ่งที่ดี ที่สุดในวัฒนธรรมไทย หรือภาพที่แสดงถึงสิ่งที่糟 ที่สุดในวัฒนธรรมไทย
๕. ใช้แผนผังภาพอะไรก็ได้ที่สื่อความหมายถึงความรู้สึกอย่างทุนแรงของนักเรียนในขณะนั้น บอกความรู้สึกของนักเรียนขณะวาดและตอนที่วาดเสร็จแล้ว

๖. เมื่อนักเรียนเขียนภาพเสร็จแล้ว นักเรียนอย่างให้กันถือนามของผลงานของนักเรียน
หรือไม่ ภาพให้อะไรแก่นักเรียนบ้าง

การอ่าน

เนื้อหา: เรื่อง ศาสนາพุทธ ศิริประวัติ ธรรมที่พระพุทธเจ้าตรัสไว้

ขั้นเนื้อหา

๑. พระพุทธเจ้ามีพระนามเดิมก่อนออก遁าว่าอะไร
๒. พระพุทธเจ้าตรัสไว้เมื่อไร
๓. วันวิสาขบูชา วันมาฆบูชา และวันอาสาฬหบูชา ต้องวันอะไร
๔. จงเล่าสืบค่าสอน (ธรรมะ) ที่นักเรียนรู้จัก

ขั้น Concepts

๑. ในสมัยพุทธกาล เมื่อพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงดำรงพระชนม์ชีพอยู่นั้น พระองค์ทรงเข้าเฝ้าศิริเกล้าสมรรถกับพระนางพิมพายไสธรา และมีพระโอรสทรงพระนามว่า ราชหล ชื่นแปลว่า บ่าวง.....ทำไม้สิงกล่าว เช่นนั้น
๒. ในพุทธประวัติ เจ้าว่าก่อนที่พระพุทธเจ้าจะตรัสรู้นั้น พระองค์ต้องผจญกับมาร มากในที่นี่ท่านเข้าใจว่าอะไร จงอธิบายความเข้าใจ
๓. ท่านเข้าใจข้อเปรียบเทียบ "คงป้าสีเหล่า" ว่าอย่างไร

ขั้นค้นนัย

๑. ในบ้านของนักเรียน คุณพ่อ-คุณแม่ มีบุตร ศิริ กีกน นักเรียนมีความลับกันว่า ใกล้ชิดกับคุณพ่อ-คุณแม่และพี่ ๆ น้อง ๆ มากน้อยแค่ไหน
๒. ถ้านักเรียนมีความเป็นอยู่อย่างเจ้าชายลิทธิศักดิ์นักเรียนจะออกบทหรือไม่ เพราะเหตุใด

- a. ถ้าพระพุทธเจ้ายังมีพระชนม์ชีพ และเส็งมาที่โรงเรียน นักเรียนจะหุลตามพระองค์เที่ยวกับเรื่องอะไร นักเรียนศึกว่าควรเชยันเป็นจกหมายถามท่านหรือ
ถามด้วยปาก เพราะเหตุใด
- b. นักเรียนเคยติดต่อกับผู้มีอำนาจในโรงเรียนบ้างไหม (เช่น ผู้อำนวยการโรงเรียน
อาจารย์ใหญ่) นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไร นักเรียนต้องปฏิบัติศักดิ์สิทธิ์ต่อกัน
ครูธรรมศาลาย่างไร นักเรียนต้องการให้ผู้อำนวยการโรงเรียน (ครูใหญ่)
ทำอะไรให้โรงเรียนเพิ่มขึ้นบ้าง
- c. ปัจจุบันคนเป็นจำนวนมากเร่งร้นหาของดีของ โดยการเสพยาเสพติด, สูบบุหรี่
ดด, นักเดื่มด้วย และฯลฯ หัวนักเรียนเองเมื่อใดซึ่งจะทำเช่นนี้ไหม

หมายเหตุ ทุกหัวข้อที่นำมาให้นักเรียนอภิปราย อาจจะใช้สอนให้ทึ้งสามารถตอบ ศิลปะ ระดับ Facts
ระดับ Concepts และระดับ Value

อะไรมีค่าควรแก่การสอน

ก่อนที่ครุจัตศลินใจสอนขึ้นคำนิยมในวิชาต่าง ๆ แก่นักเรียน ครุความดีว่าเองอย่างจริงใจก่อนว่า

๑. เราสอนวิชานี้ทำไม
๒. นักเรียนต้องการความรู้หรือทักษะจากวิชานี้จริงจะหรือ
๓. ถ้าไม่มีอะไรยกมติ หรือเป็นคำสั่งก้าหนดให้เราสอนแล้ว เราจะเลือกวิชาสอนอย่างอิสระใช่ไหม
๔. วิชาอะไรที่เราควรเลือกที่เราคิดว่ามันเกี่ยวข้องกับการตั้งร่างซึ่งของนักเรียน
๕. อะไรเป็นค่าแท้จริงของวิชาและสาระมีอะไรเป็นสาระสำคัญในเรื่องที่เราสอนบ้าง

ครุความดีว่าเองและคันหากำตอบอย่างจริงใจก่อนการศักลินใจ เมื่อเลือกวิชาใดแล้วก็ต้องยอมรับว่า เป็นวิชาที่มีคุณค่า แม้ว่าวิชานี้จะไม่แสดงว่าเกี่ยวข้องอย่างแท้จริงกับรากศิริของนักเรียน การสอนคำนิยมไม่ได้หมายความว่าครุต้องจำเพาะเจาะจงใช้เนื้อหาจากหลักสูตรแต่ครุจะต้องศักลินเองว่า เนื้อหาสอนให้ในวิชาของท่านที่จะสอนแทรกการสอนในระดับคำนิยมให้และเนื้อหาสอนให้สอนเพื่อความมุ่งหมายอย่างอื่น

ครุต้องรับผิดชอบร่วมกับผู้บริหารและโรงเรียนในการศักลินใจเรื่องนี้ ซึ่งเราต้องยอมรับว่าโรงเรียนส่วนมากล้มเหลว ร่องการสอนคำนิยมกันเสียล้น จึงต้องกลับมาฟังลักษณะนี้แก่ครุทุกคนที่ต้องทราบว่า เป็นหน้าที่ของท่านในการจะศักการสอนให้ครบถ้วน ๗ ระดับ หรือเนื้อหา concept และคำนิยม

ประเมิน ครุภัณฑ์ภายในที่สอนใจเกี่ยวกับคุณค่าของ การสอนหนังสือย่อมจะมีความคิดตรงกัน อุปสรรคหนึ่งว่า การสอนระดับค่านิยมมีอุปสรรคสำคัญที่เดียว เราจะเรียกการสอนระดับนี้เสียใหม่ว่า "หน่วยการสอนค่านิยม" (Values Units)

หน่วยการสอนค่านิยมเน้นเฉพาะเรื่องค่านิยม เช่น ความซื่อสาร และวิธีสอน ซึ่งต้อง ได้รับการเลือกเพื่อย่างดีเพื่อให้การสอนบรรลุเป้าหมาย หน่วยการสอนค่านิยมสามารถใช้ได้กับ ทุกสาขาวิชาและเริ่มท้าทายนักการศึกษา ครู นักเรียนให้สนใจปัญหาที่แท้จริงของค่านิยม

วิธีการสอนค่านิยม

วิธีการสอนค่านิยมเป็นกิจกรรมในการเลือกเทคโนโลยีสอนรวมไปทั้งการใช้กิจกรรมและวิธีการต่าง ๆ

วิธีการสอนค่านิยมซึ่งจำเป็นต้องใช้วิธีสอนมากกว่า ๑๐๐ รูป กิจกรรม หรือแผนการ สอนที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขเพื่อใช้ในการสอนค่านิยม และเพื่อให้เป็นไปตามระบบของการสอนค่า นิยม ศิษย์ให้นักเรียนรู้ถึงการศึกษาใจ เสือก และนำไปปฏิบัติ

วิธีการสอนค่านิยม

๑. การสัมภาษณ์ทั่วไป (Public Interview) ศึกษาความนักเรียนคนใดคนหนึ่ง เกี่ยวกับความเชื่อ ความคิดเห็น และกิจกรรมเกี่ยวกับศิวัตรนักเรียนเพื่อแล้ว ครูอาจสมมติ ให้ผู้เรียนเป็นไกรก็ได้ในประวัติศาสตร์แล้วบ่อก้าว (ครูประวัติศาสตร์) เช่น ให้นักเรียน สมมติว่า เองเป็นพระเจ้าตาก นักเรียนก็ต้องตอบคิณความคิดของนักเรียนเอง เช่น ครู จะถามในข้อค่านิยมเกี่ยวกับเรื่องการเศรษฐกิจสมัยโบราณ ศาสนา การสังคม ตลอดถึง ความเชื่อแบบต่าง ๆ เป็นต้น ฯลฯ การตอบของนักเรียนนอกจากจะใช้ความคิดล้วนหัวของนักเรียน แล้วจะเห็นว่าบางอย่างต้องใช้ความรู้ขึ้นเนื้อามาช่วยเป็นส่วนมาก ดังนั้นการสอนค่านิยมจึงเป็น รูปที่ช่วยการสอนทั้ง ๗ ระดับให้ไปด้วยกัน

- ๖. วิธีทำงานกลุ่ม
- ๗. วิธีสอนแบบสืบสาน สอนบสวน
- ๘. วิธีสอนทางแนวคิด
- ๙. หน่วยการสอน
- ๑๐. ศูนย์การเรียน
- ๑๑. ใช้เอกสารคำนิยม
- ๑๒. การออกแบบ
- ๑๓. แมตคงบทบาท
- ๑๔. เก็บระเบียบสะสม
- ๑๕. สอนโดยรูปภาพ
- ๑๖. ตอบคำถามซึ่งประวัติบุคคล
- ๑๗. เติมคำลงในช่องว่าง
- ๑๘. ปันทิกส่วนตัว
- ๑๙. การอภิปราย
- ๒๐. การสมมติสถานการณ์

ในการสอนคำนิยมผู้เป็นครูอาจจะเลือกวิธีสอนบางอย่างที่เหมาะสมสำหรับห้องเรียน และนักเรียนของท่าน ในที่นี้จะเสนอบางวิธี

๑. การใช้เอกสารคำนิยม (Value sheets)

เอกสารคำนิยมประกอบด้วยถ้อยคำที่ช่วยกระตุ้นความคิดให้นักเรียนตอบ ครุยว่า เช่น คำถามขึ้นเองหรือใช้กิจกรรมอย่างอื่นประกอบ เช่น คำถามประกอบภาพชนต์ สไลด์ การแสดงบทบาท (Role playing) การสมมติสถานการณ์ (simulation) หรือเทคนิคอย่างอื่น ที่นักเรียนมีล้วนร่วม

หัวย่างที่ ๑ เอกสารคำนิยมจากการเขียนบทความเห็นสือศิริพันพ

"สังคมของเรามีน้อยกว่าความเก่งกาจความสามารถของมนุษย์ที่จะเปลี่ยนแปลงแล้วล้อมตามธรรมชาติ"

คำแนะนำ นักเรียนอ่านแล้วลองคิดและเขียนตามที่ว่าข้อ

๑. ในหมู่บ้านของนักเรียนมีคนเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมธรรมชาติบ้างหรือไม่ ยกหัวย่าง เช่น การสร้างถนน, เตรียมที่ที่สร้างโรงกษาพยนต์ หรือศูนย์การค้า เป็นต้น ๆ ฯ
๒. นักเรียนคิดว่าในสังคมหรือหมู่บ้านของนักเรียน มีการเปลี่ยนแปลงอะไรในทางที่ และไม่ดีบ้าง จงพิจารณาว่าถ้าเปลี่ยนแปลงจะให้ผลในระยะยาว-ระยะสั้น ออย่างไร
๓. ถ้านักเรียนสามารถจะเปลี่ยนหมู่บ้านหรือสังคมของนักเรียน นักเรียนจะเปลี่ยนแปลงอะไร และจะดำเนินการอย่างไร

หัวย่างที่ ๒ นำมาราชคำรับของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในโอกาสเสด็จฯ งานฉลองอายุครบ ๘๐ ปี โรงเรียนศรีวิรัตนมหาฤทธิราษฎร์ วันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๐

"สำหรับนักเรียนขอให้เข้าใจว่า ถ้าไม่ช้าก็จะเป็นโภตเป็นผู้ไทย ต้องรับการต่อไปแต่ในขณะที่ทุกคนอยู่ในรัยเล่าเรียน มีโอกาสศึกษาสูตรที่จะเตรียมศิริเพื่อนำมาต่อ ควรจะต้องถือเป็นหน้าที่ที่ใช้ชีวิตทุกคนให้ศึกษาด้วยกัน ไป รู้จักรักษาผลประโยชน์ของล้วนรวมให้มากยิ่ง คนที่นิ่งเงียบแต่ประดิษฐ์อยู่นั้น เป็นคนศักดิ์ศรีและเก่งกาจ เป็นผู้ทำลายความเป็นปึกแผ่นของชาติ คนไทยซึ่งต้องฟังฟ้าอากาศยังกัน เอื้อเพื่อเกื้อญลักษณ์ โดยเฉพาะผู้ที่มีการศึกษา มีสติปัญญาความรู้ จะต้องแนะนำผู้ที่มีโอกาสได้ศึกษาน้อยกว่า ให้เข้าใจสิ่งประโยชน์ล้วนรวมนี้ได้"

คำแนะนำ นักเรียนอ่านแล้วคิดและเขียนแสดงความคิดเห็น

๑. นักเรียนเห็นว่ายกับความข้างบนนี้เกี่ยวกับผลประโยชน์ส่วนรวม และสิ่งที่เจ้าของบทความให้ค่า (prizing) หรือไม่ อย่างไร
  ๒. ถ้าการทำเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวมทำให้นักเรียนต้องเสียผลประโยชน์นักเรียนจะยินยอมละหรือ
  ๓. คนที่มีการศึกษา แต่ต่างกับคนที่ไม่ได้รับการศึกษา อย่างไร
๔. การออกเสียง (Voting)

การออกเสียงหรือลงคะแนนครุจาจนำคำถ้าถามนักเรียนให้ออกเสียงพร้อมกันทั้งห้องเรียน เช่น ให้ยกมือ ให้ยืนชื่น ให้โนกมือ หรือแสดงพฤติกรรมที่สื่อความหมายให้เข้าใจว่านักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไร

จุดประสงค์ของการออกเสียง เป็นเทคนิคที่ครุต้องการให้นักเรียนสนใจในปัญหาที่แกไม่เคยสนใจมาก่อน เช่น

คำแนะนำ : ให้ยกมือถ้าเคยปฏิบัติ

๑. นักเรียนเคยแบบทึ้งขยะลงบนถนนบ้างหรือไม่
๒. นักเรียนเคยช่วยคนแก่ คนพิการ ข้ามถนนบ้างไหม
๓. ก่อนนักเรียนจะเดินใจซื้อของเล่น ใครเคยศึกษาทวนถึง ๑ ครั้ง
๔. ใครเคยอาสาช่วยเพื่อนทำกิจกรรมบางอย่างโดยที่เพื่อนไม่ได้อธิบาย

๕. การแสดงบทบาท (Role Playing)

ศึกษาเรื่องราวด้วยสถานการณ์ที่แสดงแบ่งคิดต่าง ๆ จากบทบาทการแสดงริชีน์ นักเรียนต้องฟังก้าทันต์ ผู้ดูแลบทบาทหน้าที่ของตนที่ได้รับมอบหมาย ตั้งนั้นการแสดงบทบาทจึงช่วยชี้ความจำเป็น

ในการศึกษาสังส์ฆ័ែង ។ ទលាយແংທລາຍມູນເພື່ອຄວາມເຂົ້າໃຈສກາພເປັນຈິງ

ພັນສ ພັນນາສິනທີ ກລ່າວໄວ້ໃນໜັງສືອ ກາຮສອນຄໍານີ້ຢືນວ່າ ກາຮແສດງບທບາທະໜ່ວຍ
ເປົ່າຍືນເຈດນຄືຂອງຜູ້ແສດງບທບາທໄດ້ຕີ ໂດຍເຊີພາສຖານກາຮົມທີ່ມີຄວາມຫຼັດແຍັງ ທີ່ສຖານກາຮົມທີ່ເຮົາ
ມັກຂອ່ນຄວາມຮູ້ສຶກຂັນແຫ່ງຈິງໄວ້ ທີ່ອຈາກກາຮແສດງບທບາທແລ້ວ

ຫົວໝ່າງ ກາຮແສດງບທບາທໃນກາຮປະຊຸມສກາຜູ້ແທນຣາຍງູຣເພື່ອຄົກປັ້ງຫາເກີ່ວກກາຮລົດຄໍາເຈັນບາທ
ກາຮເຊັ່ນຄໍາໄຟຟ້າ ນັກເຮັຍນຕົ້ນສົມບທບາທເປັນຜູ້ແທນຣາຍງູຣ ເປັນຮູ້ມູນຕີ ເປັນຜູ້ອໍານາຍກາຮກາໄຟຟ້າ

ຄໍາແນະນຳ ຈາກສກາພກາຮົມທີ່ຫຼັດແຍັງນີ້ ທັສຈາກທີ່ນັກເຮັຍແສດງບທບາທແລ້ວ ຄຽວາຈຈະເປີດອົກປ່າຍ
ໂດຍກາຮຄາມ ເຊັ່ນ "ໃນຄອນທີ່ແສດງບທບາທນີ້ ។ ມີຄວາມຮູ້ສຶກໝ່າງໄວ້;" "ໃນຫຼືຈຈິງທາກພບເຫຼຸກກາຮົມ
ເຂັ້ນນັ້ນ ນັກເຮັຍຈະທ່າຍໝ່າງ", ຈາກກາຮແສດງບທບາທນັກເຮັຍໄດ້ແນວດີແລະເຂົ້າໃຈເຮືອງຂະໄຣບ້າງ"
ເປັນຕົ້ນ

๔. ເຫຼັກກາຮົມມົມມື (Contrived Incidents) ທີ່ອສົມມືສຖານກາຮົມ (simulation)

ຄຽວາຈສ້າງສຖານກາຮົມມົມມືເຂົ້ນ ເພື່ອໃຫ້ນັກເຮັຍອົກປ່າຍໂດຍເສີຍກັນເກີ່ວກປັ້ງຫາສົງ
ແວດັ່ນຕໍ່ມ້າງ ។

ຫົວໝ່າງ ຄຽວາຈນັກເຮັຍເດີນໃນບຣີເແພໂຣງເຮັຍ ໃນຍະນັນຄຽກກິ່ງໄນ້ບ້າງ ຄຽນມໍາຊອລົກເຂັ້ມນັນ
ກຳແພງໂຣງເຮັຍນ້ຳງ ຄຽວາຈຍັກປະເດີນເຫັນເໜັ້ນໃຫ້ນັກເຮັຍແສດງຄວາມຕິດເກັນແລະແສດງຄວາມຮູ້ສຶກໃນ.
ກາຮກະທຳຂອງຄຽ

๔. การบันทึกเหตุการณ์ประจำวัน (Time Diary) ครูขอให้นักเรียนบันทึกเหตุการณ์ประจำวันและการใช้เวลาของนักเรียนใน ๑ สัปดาห์ ใน Diary จะมีเวลาเรียงลำดับไปดังแต่ข้างตนยืนโดยให้ช่วงห่างกันช่วงละ ๑ ชั่วโมง ครูต้องย้ำให้นักเรียนเข้าใจว่าไม่มีใครอ่าน Diary ของนักเรียน ครูก็จะไม่ขออ่าน ดังนั้นขอให้นักเรียนบันทึกความคิดเห็น เมื่อครบ ๑ สัปดาห์ที่ให้ นักเรียนบันทึกแล้ว ครูจะให้นักเรียนตอบคุณภาพดังทัวอย่างด่อไปนี้ :-

๑. สัปดาห์ที่แล้วมานี้นักเรียนทำอะไรบ้างที่ช่วยเหลือไม่ให้เกิดมลภาวะ (pollution)
๒. นักเรียนทำอะไรบ้าง มีอะไรบ้างไหมที่ช่วยทำให้สิ่งรอบตัวของนักเรียนน่าอยู่ขึ้น
๓. นักเรียนใช้เครื่องใช้ที่เกี่ยว กับไฟฟ้า เช่น โคมไฟ คอมพิวเตอร์ เป็นต้น ในสัปดาห์ที่แล้ว และในสัปดาห์ต่อไปนักเรียนจะลดจำนวนการใช้ไฟอย่างไร นักเรียนเคยคิดไหม
๔. นักเรียนพอใจในการใช้เวลาของนักเรียนในสัปดาห์ที่แล้วหรือไม่

๖. ประโยคไม่สมบูรณ์ (Unfinished Sentences)

ประโยคที่เขียนไม่สมบูรณ์ครูควรเรียบรวมกันในกระดาษหนึ่งในชาร์ต ขอให้นักเรียนเดินประโยคเหล่านี้ให้จบประโยค (การเดินประโยคของนักเรียนอาจจะเป็นสิ่งที่นักเรียนมีความเชื่อว่าเป็นสิ่งสำคัญ)

๑. ถ้าฉันมีอำนาจจะแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม ฉันจะเลือก .....
.....
๒. ทางที่ดีที่สุดที่ช่วยไม่ให้รถติดในกรุงเทพฯ คือ .....
.....
๓. สนับสนุนของโรงเรียนคงจะสวยงามกว่านี้ถ้า .....
.....
๔. ฉันจะศึกษากว่าเดิมอีกเล็กน้อยดีกว่า .....
.....

๔. ข่าวที่มีภารกิจในหน้าหนังสือพิมพ์และวิทยุโทรทัศน์อยู่ ๆ ดังนี้ .....

.....

.....

๖. เมืองใหญ่ ๆ เช่น กรุงเทพฯ เชียงใหม่ ภาคใหญ่ เป็น .....

.....

๗. เรื่องราวที่ชัดแจ้ง (Conflict Story หรือ Alligator Revers)

ครูผู้สอนเรื่องนิทาน หรือเหตุการณ์ที่มีความชัดแจ้งให้นักเรียนอ่านในชั้น แล้วให้นักเรียนแต่ละคนบอกชื่อและนิสัยใจคอของตัวละคร ครูอาจจะให้นักเรียนเขียนเป็นรายบุคคลหรือ ให้อภิปรายกันในชั้นถึงหัวข้อ "คนที่มักเรียนชอบที่สุด และนักเรียนชอบน้อยที่สุด" ครูพยายามดึงค่านิยมอุดมการณ์เชิงบวกของนักเรียนให้แสดงความคิดเห็น เสนอแนะถึงปัญหาที่แก้ปัญหาในเรื่อง

ตัวอย่าง บริษัทน้ำดื่มชาบูริสุทธิ์ปล่อยน้ำเสียลงในแม่น้ำแม่กลอง เป็นเหตุให้ปลาตายและน้ำมีกลิ่นเน่าเหม็น นายหงหงส์เจ้าของโรงงานบริษัทน้ำดื่มชาบูริสุทธิ์ทราบดีว่าชาวบ้านที่ทำการประมงชาวบ้านที่เคยใช้น้ำในแม่น้ำนี้บริโภค ตลอดจนการธุรกิจการท่องเที่ยวได้รับความเดือดร้อนเป็นอันมาก แท่กราจะควบคุมน้ำเสียในโรงงานจำเป็นต้องใช้เงินเป็นจำนวนมากเมื่อนั้น คนงานในโรงงานเก็บครึ่งหนึ่งเป็นคนในอ่าวน้ำนั้น ถ้าโรงงานปิดก็หมายความว่าคนงานพากันจะถูกกลอยแพ โรงงานนายอ่าวน้ำนี้เป็นเพื่อนกับนายหงหงส์มาตนาน อย่างจะปรับปรุงหมู่บ้านให้มีนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยว เมื่อนั้นเดิม เขาไม่ย้ายรายงานเรื่องโรงงานปล่อยน้ำเสียลงแม่น้ำ เพราะเห็นแก่คนในหมู่บ้านที่มีงานทำในโรงงานนี้ นายอ่าวน้ำนี้จึงคงใจที่จะสร้างสวนลุมกแห่งใหม่ในหมู่บ้านเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวและในขณะเดียวกันก็จะเป็นการสร้างงานพัฒนาชนบทตามนโยบายของรัฐบาล นายไรวิทย์ เจ้าของสวนลุมกแห่งเดียวในอ่าวน้ำนี้กลัวว่าถ้าสร้างสวนลุมกขึ้นอีกแห่งก็จะมาแข่งชันและแบ่งรายได้ของตน จึงนำเรื่องการที่โรงงานน้ำดื่มทำน้ำเสียไปแจ้งแก่ สำนักงานปราบปรามและป้องกันมลภาวะ โรงงานน้ำดื่มถูกสั่งปิด คนงานเก็บพื้นถนนถูกกลอยแพ ไม่มีงานทำเดือดร้อนกันไปทั่ว นายจัรล ปรัชญา

นายจรล ประชญา ผู้ว่าราชการจังหวัดมีความเห็นใจราชบูรพาภิการงานในหมู่บ้านมาก จึงนำหนังสือสืบสานเรื่องราวด้วยภาษาไทยให้เปิดโรงงานท่าน้ำตากอครังเพื่อเก็บแก่ชาวไร่อ้อย และคนงานที่ต้องขาดรายได้ เม็ดว่าจะต้องเกิดน้ำเสียในแม่น้ำก็ตาม เจ้าแก่สมควรทราบข่าวที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมีหนังสือสืบสานเรื่องราวด้วยภาษาไทยให้เปิดโรงงานน้ำตากอครังเพื่อไว้ตัดเงินที่เคยบริจาคเพื่อพัฒนาจังหวัดนี้โดยสิ้นเชิง

๘. (Sensitivity Modules)

ครูอาจจะทางเกณฑ์สำหรับความรู้สึกนึกคิดของนักเรียนโดยวิธีดัง ๆ เช่น การสังเกตความเป็นไปของเหตุการณ์ปัจจุบันแล้วนำปัญหามาให้นักเรียนสนใจ โต้เถียงกันในปัญหาค่าเฉลี่ยนั้น ๆ อย่างกระจุ่งแจ้ง (Value = elarifying Discussions)

ศิวอย่างที่ ๑ ครูบอกให้นักเรียนสำรวจการบรรจุอาหารของพ่อค้าหรือบริษัทต่าง ๆ ที่วางขายในตลาดทั่วไป

๑. ยกตัวอย่างสินค้าที่บรรจุวัสดุที่ฟุ่มเฟือยเกินไปไม่เหมาะสมกับคุณค่าของอาหาร
๒. ทำไมบริษัทจึงฟุ่มเฟือยในเรื่องนี้
๓. ถ้าสินค้าอย่างเดียวกันบรรจุด้วยวัสดุอย่างอื่นอัตราความนิยมสินค้าจะแตกต่างกันหรือไม่
๔. แสดงการค้นพบเรื่องเหล่านี้ลงบนแผ่นภาพ (Poster) เป็นตัวหนังสือ หรือเป็นรูปภาพก็ได้
๕. อะไรจะเกิดขึ้นถ้าประชาชนไม่ซื้อสินค้าที่ห่อด้วยวัสดุที่ไม่เหมาะสม (ใช้วัสดุแพ้เกินไป ติดเกินไป รั่วเสียหาย เกินไป ไม่เหมาะสมกับอาหาร เช่น ให้สารเป็นพิษต่ออาหารที่บริโภค)

ศิวอย่างที่ ๒ ครูให้นักเรียนช่วยกันเลือกออกแบบ พาหนะสำหรับครอบครัวที่จะใช้ในเมือง (หรือต่ำบล หมู่บ้าน ที่อยู่ ฯลฯ) ซึ่งนักเรียนต้องพินิจพิจารณาถึงข้อเท็จจริงหลายแบบ ท้ายมุม เช่น ขนาดที่พอเหมาะกับครอบครัว อากาศเป็นพิษ ที่จะจอด ความคล่องตัวในการขับขี่ น้ำมัน ความคงทน อะไหล่ ฯลฯ

การเสียกรอแต่ละชนิดของนักเรียนจะบอกถึงค่านิยมที่นักเรียนมี

๔. การสนทนารื้อเรียงในการจำแนกค่านิยม (Value-Clarifying Discussions)

เทคนิควิธีนี้คุณนำไปใช้มีการสนทนา อภิปราย หรือโตัวที่ในหัวข้อที่ครุตั้งขึ้น เช่น การโตัวที่ ระหว่างฝ่ายเดียว และฝ่ายค้าน เรื่องการกำจัดเชื้อโรค ถ้าหากเรียนคนใดไม่เห็นด้วย หรือเห็นด้วย ก็ข่วยกันอธิบายถึงสิ่งแวดล้อมร่วมพิจารณาถึงสตว์ชนิดต่าง ๆ ทั้งที่มีคุณและมีโทษ ตลอดจนถึงการนำผลการกระทำของมนุษย์ที่ก่อให้เกิดเชื้อโรค เช่น ทั้งของเน่าเสียลงในแม่น้ำลำคลอง การไม่รักษาความสะอาดในการปูรุงอาหาร เหล่านี้เป็นต้น ครุต้องอยู่น้ำในการอภิปราย หรือการสนทนา ช่วยวางแผนไม่ให้ออกนอกเรื่อง

หัวข้อที่จะอภิปรายบางครั้งครุอาจจะให้นักเรียนเป็นคนตั้งประเด็นขึ้นมาก็ได้ ทั้งนี้ต้องดูความสนใจ เทคการปฏิบัติขั้นข่าวคราวต่าง ๆ เป็นต้น ยกประการหนึ่ง ที่ครุควรคำนึงถึงก็คือ วัยของนักเรียน ฟ่อนการทางอายุของนักเรียนแต่ละวัยจะมีความสนใจต่อสิ่งรอบตัวไม่เหมือนกัน

แบบฝึกหัด

๑. แสดงการสอนในวิชาที่ตนคุ้มมา ๑ วิชา โดยกล่าวถึงสิ่งต่อไปนี้ :-
๑. เนื้อหาจากแบบเรียนขั้มพัฒนาศึกษาตอนต้นใช้เวลาสอน ๔ นาที
  ๒. คำถ้ามขั้นเนื้อหา
  ๓. คำถ้ามขั้นความคิดรวมยก
  ๔. คำถ้ามขั้นคำนิยม
๕. ท่านใช้หลักอะไรในการเขียนคำถ้ามในข้อ ๑
๖. ทำไมท่านจึงเลือกเนื้อเรื่องตามข้อ ๑ มาสอน ท่านใช้เกณฑ์อะไรช่วยในการพิจารณา
๗. ท่านจะใช้เทคนิคใดสอนแบบใด

- end -

